

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/28/2017
Identifikačné číslo spisu: 3513202945
Dátum vydania rozhodnutia: 31.05.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:3513202945.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, so sídlom Špitálska 4, 6, 8, Bratislava, IČO: 00 681 156, právne zastúpeného: Martin Pavle, s. r. o., advokátska kancelária, so sídlom Pribinova 4, Bratislava, IČO: 36 860 450, proti žalovanému: FC BRADLAN KOŠARISKÁ, so sídlom Košariská 185, IČO: 37 917 463, právne zastúpenému: HKP Legal, s. r. o., so sídlom Bratislava, Sasinkova 6, IČO: 36 727 334, o zaplatenie 104.000,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 9Cb/112/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 8Cob/138/2015-361 zo dňa 28. septembra 2016, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalobca m á proti žalovanému n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Mesto nad Váhom (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 12. septembra 2014, č. k. 9 Cb 112/2013-294, žalobe vyhovel v celom rozsahu a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 104.000,- eur s úrokom z omeškania 9,5% p. a. od 19.08.2011 do zaplatenia, ako aj ho zaviazal k náhrade trov konania. Právne vec posúdil podľa § 343 Obchodného zákonníka, v spojení s § 349 ods. 1 a § 351 ods. 1 Obchodného zákonníka; ďalej podľa § 14 ods. 1, § 15 ods. 1 a § 24 ods. 1 zák. č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskej únie (v znení účinnom ku dňu uzavretia predmetnej zmluvy); podľa § 2 písm. a/, § 20 ods. 1, § 30 ods. 1 a § 31 ods. 9 zák. č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v platnom znení (ďalej ZRP).

2. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že strany sporu uzatvorili dňa 25.02.2010 Zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. XXX/XXXX-IZ-X.X/V (ďalej len „zmluva“), ktorej súčasťou boli Všeobecné zmluvné podmienky. Zmluvu posúdil ako zmluvu inominátnu vychádzajúc z § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka, pričom podľa zmluvných podmienok sa mali práva a povinnosti

zmluvných strán spravovať Príručkou pre žiadateľa nenávratného finančného príspevku, príslušnou Príručkou pre prijímateľa, príslušnou Výzvou na predkladanie žiadostí nenávratného finančného príspevku, príslušnou schémou štátnej pomoci, Systémom finančného riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007-2013 a Systémom riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007-2013. Zmluva odkazovala aj na potrebu aplikácie príslušných ustanovení zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov európskeho spoločenstva a ZRP. Na základe zmluvy bol žalovanému vyplatený nenávratný príspevok vo výške 104.000,- eur. Listom zo dňa 17.06.2011 žalobca odstúpil od zmluvy s poukazom na čl. 9 všeobecných zmluvných podmienok bod 2 ods. 2.4 písmeno d/, písmeno j/ a písmeno h/. Žalovaný prevzal odstúpenie od zmluvy dňa 23.06.2011, pričom na vrátenie finančných prostriedkov bol už vyzvaný v samotnom odstúpení. Súd prvej inštancie vyhodnotil odstúpenie z dôvodu podstatného porušenia zmluvy za dôvodné, keď mu bolo osvedčené predložením Prílohy č. 2 k zmluve - predmet podpory nenávratného finančného príspevku, správou z kontroly na mieste zo dňa 04.03.2011, Prieběžnej monitorovacej správy č. 1 zo dňa 13.08.2010, podrobným rozpočtom projektu a komentárom k rozpočtu projektu, prieběžnej monitorovacej správy č. 2 zo dňa 20.04.2011, Harmonogramom činností pre nasledujúce obdobie zo dňa 15.11.2010, fotodokumentáciou. Žalovaný nevykonával aktivity v mieste realizácie projektu, ktoré bolo určené v zmluve, keďže boli realizované v okrese Myjava a nie Nové Mesto nad Váhom, nedošlo k vytvoreniu určenej internetovej databázy, hoci podľa prieběžnej monitorovacej správy č. 2 zo dňa 20.04.2011 k jej vytvoreniu malo dôjsť, nedošlo k ukončeniu realizácie všetkých aktivít projektu do 28.02.2011, žalovaný nepreukázal vlastníctvo a existenciu majetku, ktorý mal byť nadobudnutý za poskytnuté finančné príspevky a žalovaný tiež nepoužíval technické zariadenia nadobudnuté za poskytnuté finančné prostriedky na účely projektu.

3. V súvislosti s navrhovaným vypočítaním svedkyne súd prvej inštancie toto zamietol z dôvodu neefektívnosti takejto výpovede pri povahe deklarovaných a osvedčených porušení zmluvy. Žalovaný podstatne porušil zmluvu aj tým, že neprijal opatrenia na nápravu nedostatkov zistených kontrolou, ako aj tým, že z jeho strany došlo k poskytnutiu nepravdivých a zavádzajúcich informácií. Obranu žalovaného, že v predmetnej veci nebolo vydané žiadne rozhodnutie príslušného orgánu, ktorým by bolo konštatované porušenie § 31 ods. 1 ZRP, a ktorým by bola zároveň odporcovi uložená povinnosť vrátiť nenávratný finančný príspevok, považoval za nedôvodnú a účelovú. Zmluva medzi účastníkmi bola uzatvorená podľa Obchodného zákonníka, obsahuje riadne vymedzenie práv a povinností a pre prípad ich porušenia zavádza možnosť od zmluvy odstúpiť. Porušenie povinností žalovaným bolo v konaní preukázané, nie je teda potrebné preukazovať porušenie povinností podľa ZRP, ktorý je predpisom verejného práva a porušenie povinností uložených týmto zákonom nemá žiadny vplyv na platnosť, resp. neplatnosť odstúpenia. Jedným konaním žalovaného tak môže dôjsť ako k porušeniu zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, kde by išlo o porušenie súkromného práva s následnou povinnosťou vrátiť poskytnutý príspevok, tak k porušeniu finančnej disciplíny, dôsledkom čoho by bola povinnosť zaplatiť odvod, penále a pokutu..

4. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom zo dňa 28. septembra 2016, č. k. 8Cob 138/2015 - 361, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania. Dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je nedôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné potvrdiť ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa vysporiadal so vznesenými odvolacími námietkami žalovaného a na zdôraznenie správnosti prvoinštančného rozhodnutia k nim uviedol svoje závery.

5. Žalovaný v odvolaní poukazoval na nesprávne právne závery v otázke posúdenia, či boli zo strany žalobcu splnené hmotnoprávne podmienky na podanie žaloby za situácie, že absentuje rozhodnutie vydané príslušnou správou finančnej kontroly a súdu prvej inštancie vytykal, že neskúmal splnenie oznamovacej povinnosti zo strany žalobcu v zmysle § 31 ods. 10 ZRP, hoci ustanovenie § 28 ods. 8 citovaného zákona spája povinnosť vrátiť finančné prostriedky jednoznačne s inštitútom finančnej disciplíny a podľa žalovaného až existencia takeého rozhodnutia umožňuje odstúpiť od zmluvy. Odvolací súd, zhodne so súdom prvej inštancie, vyhodnotil túto argumentáciu žalovaného ako nesprávnu. Zdôraznil, že z obsahu oznámenia o odstúpení zo dňa 17.06.2011 je zrejme, že žalobca od zmluvy o

poskytnutí nenávratného finančného príspevku odstúpil podľa článku 9 VZP bod 2 ods. 2.4 písm. d/, písm. j/ a písm. h/ zmluvy z dôvodov, že žalovaný nepreukázal vykonávanie aktivít v okrese Nové Mesto nad Váhom, ako aj že nepreukázal ukončenie realizácie aktivít projektu k 28.02.2011 kompletne. Odstúpenie od zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku nebolo odôvodnené porušením finančnej disciplíny zo strany žalovaného, ale k odstúpeniu došlo z dôvodov porušenia zmluvných povinností žalovaným, vymedzených v predmetnej zmluve, pre porušenie ktorých bolo odstúpenie dohodnuté. Zmluva bola uzatvorená podľa Obchodného zákonníka ako predpisu súkromného práva, preto pre odstúpenie od nej nebolo potrebné konštatovanie porušenia povinnosti podľa ZRP ako predpisu verejného práva. Ak konanie žalovaného, ktoré bolo dôvodom pre odstúpenie od zmluvy, zároveň naplní aj skutkovú podstatu správneho deliktu, môže byť v správnom konaní postihnuté podľa § 31 zákona o rozpočtových pravidlách aj uložením administratívnoprávnej sankcie.

6. Žalovaný v odvolaní namietol platnosť odstúpenia od zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, keď poukázal na skutočnosť, že od zmluvy neodstúpil žalobca ako zmluvná strana v predmetnom záväzkovom vzťahu, ale odstúpil od nej Fond sociálneho rozvoja, ktorý vystupoval len ako zástupca žalobcu, teda mohol vystupovať a konať len v mene a na účet žalobcu, a nie vo vlastnom mene. Žalovaný dôvodil, že odstúpenie vykonané Fondom sociálneho rozvoja nemohlo z uvedených dôvodov vyvolať právne účinky, že k odstúpeniu žalobcu od zmluvy nedošlo, a preto žalobca nemá právny titul na vrátenie peňažného plnenia.

7. Odvolací súd s poukazom na § 470 ods. 2 veta prvá CSP prejednal odvolanie podané v čase platnosti Občianskeho súdneho poriadku podľa odvolacích dôvodov formulovaných v ustanovení § 205 ods. 2 OSP. Poukázal v súvislosti s odvolacou námietkou neplatného odstúpenia ako odstúpenia vykonaného neoprávnenou osobou na ustanovenie § 205a ods. 1, 2 OSP platného v čase rozhodovania súdu prvej inštancie i v čase podania odvolania, podľa ktorého skutočností alebo dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa, sú pri odvolaní proti rozsudku alebo uzneseniu vo veci samej odvolacím dôvodom len vtedy, ak

a/ sa týkajú podmienok konania, vecnej príslušnosti súdu, vylúčenia sudcu (prísediaceho) alebo obsadenia súdu,

b/ má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej,

c) odvolateľ nebol riadne poučený podľa § 120 ods. 4,

d/ ich účastník konania bez svojej viny nemohol označiť alebo predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Odvolací súd poukázal na to, že postup upravený v ust. § 205a ods. 1 OSP vytvoril základ neúplného apelačného systému, keďže v sporovom konaní sa súd prvej inštancie považuje za súd, ktorý zisťuje skutkový stav veci a vedie strany sporu k tomu, aby sa pred ním vykonali všetky navrhnuté dôkazy potrebné na preukázanie sporných, právne závažných a významných skutkových tvrdení. Dôkazy a skutočnosti, ktoré mohli byť v zmysle citovaného ustanovenia odvolacími dôvodmi, aj keď neboli uplatnené pred súdom prvej inštancie, boli preto výnimočné a viazali sa na procesné situácie v konaní pred súdom prvej inštancie, tak, ako to vyplýva z ods. 1 písm. a/ až d/ uvedeného ustanovenia.

8. Odvolací súd skonštatoval, že skutočnosť týkajúca sa neplatnosti odstúpenia od zmluvy neoprávnenou osobou neboli v konaní pred súdom prvej inštancie vôbec uplatnené. Žalovaný nespochybnil skutočnosť, že odstúpenie od zmluvy realizované Fondom sociálneho rozvoja (ktorý konal v zmysle zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku na základe splnomocnenia o delegovaní právomoci riadiaceho orgánu zo dňa 02.11.2007 a na základe písomného poverenia k podpisu zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku zo dňa 04.01.2010) nevyvolalo účinky skončenia zmluvného vzťahu, hoci podľa odvolateľa Fond sociálneho rozvoja (ďalej len „fond“) nemohol v danom právnom vzťahu vystupovať vo vlastnom mene, ale len v mene a na účet žalobcu. Odstúpenie rozporoval výlučne z dôvodu jeho neplatnosti pre neexistenciu rozhodnutia správneho orgánu konštatujúceho porušenie finančnej disciplíny. Námietku neúčinnosti, resp. neplatnosti odstúpenia od zmluvy založenú na skutkovom tvrdení o akte odstúpenia od predmetnej zmluvy inou osobou než tou, ktorá by na taký úkon bola oprávnená, žalovaný uplatnil po prvýkrát až v odvolaní. Odvolací súd tak s

poukazom na vymedzenie odvolacích dôvodov v zmysle § 205 a na ust. 205a OSP uzavrel, že skutočnosť tvrdenú žalovaným v odvolaní o neplatnosť odstúpenia od zmluvy neoprávnenou osobou, nemožno vziať do úvahy. Túto skutočnosť mohol uplatniť už v prvoinštančnom konaní, keďže ju neuplatnil, odvolací súd na ňu neprihliadol a vecne sa s ňou nezaoberal. Z rovnakého dôvodu sa nezaoberal ani skúmaním žalobcom predložených listín pripojených k vyjadreniu k odvolaniu - uznesením vlády Slovenskej republiky č. 1023 zo dňa 06.12.2006, splnomocnením o delegovaní právomoci riadiaceho orgánu zo dňa 02.11.2007 a žiadosti o predchádzajúci súhlas na odstúpenie od zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku - odpovede zo dňa 07.06.2011, ktorými žalobca preukazoval oprávnenie fondu vykonať v rámci delegovanej právomoci aj odstúpenie od zmluvy.

9. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) včas dovolanie. Prípustnosť dovolania žalovaný odôvodnil podľa ust. § 420 písm. f/ CSP tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ďalej dovolateľ prípustnosť dovolania odôvodnil aj podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

10. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ v spojení s § 431 ods. 1 CSP odôvodnil tým, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 205a OSP, hoci žalovaný sa v odvolaní aplikácie tejto úpravy nedomáhal. Dovolateľ poukázal na odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý vyhodnotil námietku neplatnosti odstúpenia od zmluvy ako skutočnosť, ktorú nemožno v odvolaní skúmať s poukazom na § 205a OSP. Poukázal na to, že svoje odvolanie odôvodnil odkazom na ustanovenia § 205 ods. 2 písm. a/, b/, c/, d/, f/ a v zmysle § 221 ods. 1 písm. f/, h/ OSP, nie v zmysle § 205a OSP. Podľa dovolateľa nie je zjavné z akých dôvodov posudzoval odvolací súd odvolanie v zmysle § 205a OSP, keďže žalovaný uvedený dôvod neuplatnil.

11. K posúdeniu vznesenej námietky neplatnosti odstúpenia ako nového skutkového tvrdenia, t. j. ako novej skutočnosti, ktorú žalovaný mohol uplatniť v rámci prvoinstančného konania, uviedol, že tento záver odvolacieho súdu nie je správny, pretože takáto námietka je právnej povahy a procesnej, nie skutkovej. Žalovaný má za to, že skutkové tvrdenie je tvrdením o určitom dejovom priebehu, t. j. tvrdenie o určitej objektívnej skutočnosti. Rozhodnou objektívnou skutočnosťou v tejto súvislosti a v tomto konaní je doručenie odstúpenia od zmluvy žalovanému, čo nenamietal. V odvolaní namietal neplatnosť, nie neexistenciu úkonu odstúpenia od zmluvy, a otázka platnosti alebo neplatnosti určitého právneho úkonu je vždy otázkou právnou a nie skutkovou, keďže je výsledkom aktu aplikácie práva zo strany súdu na určitý skutkový priebeh. Odvolací súd námietku posúdil iba ako skutkové tvrdenie, pričom sa nevysporiadal s argumentáciou žalovaného uvedenou v odvolaní, že nejde o skutkovú námietku. Žalovaný sa opieral len o vykonané dôkazy, a to o zmluvu a odstúpenie od zmluvy zo dňa 17.6.2011, netvrdil nové skutkové okolnosti a ani neoznačil nové alebo iné dôkazy, ktoré by neboli vykonané pred prvoinštančným súdom. Z obsahu odstúpenia od zmluvy vyplýva, že akt odstúpenia vykonal fond vo svojom mene a na svoj účet, označil sa za poskytovateľa, t. j. za zmluvnú stranu, pričom je nepochybné, že zmluvu uzatvoril žalobca samotný a nie fond, ktorý konal iba v zastúpení žalobcu.

12. Súd je podľa dovolateľa povinný objektívne vyhodnotiť vykonané dôkazy bez ovplyvňovania skutkovými tvrdeniami sporových strán. Tvrdenie žalovaného, že od zmluvy neodstúpil žalobca, ale jeho zástupca, nemajú žiaden vplyv na správne vyhodnotenie dôkazov a zistenie skutkového stavu, a teda argumentácia odvolacieho súdu, že žalovaný mal a mohol uplatniť skutkové tvrdenia pred súdom prvej inštancie, neobstojí. Dovolateľ má za to, že závery, ktoré uplatnil v námietke, vyplývajú z dôkazov vykonaných pred súdom prvej inštancie. Keďže sa odvolací súd obmedzil len na konštatovanie, že súd prvej inštancie vec správne právne posúdil, porušil svoju povinnosť v zmysle § 220 ods. 2 CSP a nevysvetlil, ako posúdil právne argumenty žalovaného uvedené v odvolaní a jeho rozsudok je nepreskúmateľný, čím znemožnil žalovanému uplatniť jeho procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a/ v spojení s § 432 ods. 1 CSP dovolateľ uviedol, že odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Za takúto prax považuje uznesenie NS SR sp. zn. 5MCdo/14/2008, podľa ktorého koncentračná zásada konania vyjadrená v ustanoveniach § 120 ods. 4 a § 205a OSP sa netýka uplatnenia námietky premlčania, ibaže by uplatnenie námietky premlčania bolo spojené s neprípustným uplatňovaním nových skutočností a dôkazov. Dovolateľ s poukazom na toto rozhodnutie dovodzuje, že námietku právnej povahy je možné uplatniť aj v rámci odvolacieho konania a námietka spočívajúca v tvrdení, že odstúpenie od zmluvy bolo neplatné, je podľa neho právnej povahy. Odvolací súd teda nesprávne interpretoval § 205a OSP, keď dospel k záveru, že námietka žalovaného je skutkovej povahy, t. j. že sa jedná o skutočnosť, ktorá nebola uplatnená v prvoinštančnom konaní, a nie právnej. Poukázal ďalej na argumentáciu najvyššieho súdu v uvedenom rozhodnutí, že námietka premlčania práva je námietkou právnou a neuplatňuje sa ňou taká skutočnosť, ktorú je účastník povinný tvrdiť v zmysle § 101 ods. 1 OSP najneskôr do vyhlásenia uznesenia súdu prvého stupňa, ktorým sa končí dokazovanie. Pokiaľ je v zmysle ustálenej praxe dovolacieho súdu námietka premlčania námietkou právnou, nie je podľa dovolateľa dôvod, aby sa na inú právnú námietku vzťahoval iný právny režim vo vzťahu k možnosti jej uplatnenia v odvolacom konaní. Žalovaný teda nemusel uplatniť právnú námietku v určitom štádiu konania a právnej argumentácie sa netýka koncentračná zásada konania vyjadrená v ustanoveniach § 120 ods. 4 a § 205a OSP. Žalovaný má za to, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe tým, že právnú námietku považuje za námietku skutkovú, pričom vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia, ktoré spočívalo v nesprávnej interpretácii § 205a OSP. Na základe týchto dôvodov žiadal o zrušenie ako odvolacieho, tak prvoinštančného rozhodnutia.

14. Žalobca sa k dovolaniu písomne vyjadril a žiadal ho ako nedôvodné odmietnuť a žalovaného zaviazat' na náhradu trov dovolacieho konania. Za podstatnú námietku uvedenú v dovolaní považuje tvrdenie žalovaného, že odvolací súd sa nezaoberal jeho námietkou, spočívajúcou v neplatnosti odstúpenia od zmluvy z dôvodu, že neodstúpil žalobca (Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky), ale iný subjekt (Fond sociálneho rozvoja). Túto skutočnosť však žalovaný namietal až vo svojom odvolaní zo dňa 08.01.2015 proti rozsudku súdu prvej inštancie. Žalobca poukázal na to, že pred súdom prvej inštancie konanie prebiehalo takmer dva roky a po celý čas mal žalovaný dôkazné prostriedky predložené v predmetnom konaní, avšak počas celého prvoinštančného konania neuviedol skutkové tvrdenie, že od zmluvy odstúpil neoprávnený subjekt. V predmetnom konaní boli predmetom posúdenia súdu prvej inštancie dôvody a platnosť odstúpenia od zmluvy, ktoré žalobca riadne zdôvodnil a doložil dôkazmi. Žalovaný svoju procesnú obranu pred súdom prvej inštancie založil predovšetkým na procesnej námietke údajnej potreby správneho rozhodnutia pre odstúpenie od zmluvy a iné tvrdenia a námietky žalovaný v konaní pred súdom prvej inštancie neuviedol. Súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 12.09.2014 poučil strany v súlade s § 120 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku (účinného do 30.06.2016), podľa ktorého všetky dôkazy a skutočnosti musia predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie. Bez ohľadu na skutočnosť, že námietka žalovaného je neopodstatnená, považuje žalobca postup odvolacieho súdu za správny, keď sa odmietol touto námietkou zaoberať, kedy ani nevykonal ďalšie dokazovanie listinami priloženými následne k vyjadreniu žalobcu k odvolaniu. Námietka žalovaného o údajnej neplatnosti odstúpenia vyplýva zo skutkového tvrdenia žalovaného, že od zmluvy odstúpil iný subjekt ako žalobca, čo vzniesol až v odvolaní. Odvolací súd postupoval v súlade so zásadou koncentrácie konania a prejednacou zásadou.

15. Argumentácia poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5MCdo 14/2008 je podľa žalobcu nepoužiteľná, keďže ide o situáciu s odlišným skutkovým základom, ako aj právnou kvalifikáciou (žalovaným uvádzaná rozhodovacia prax sa týkala len premlčania). Žalovaný pritom ignoruje druhú časť právnej vety predmetného rozhodnutia dovolacieho súdu, vzhľadom na ktorú ani námietku premlčania nemožno uplatniť v odvolacom konaní, ak by takáto právna námietka bola spojená s neprípustným uplatňovaním nových skutočností a dôkazov. Každá právna námietka vychádza zo skutkového tvrdenia. Bez skutkového tvrdenia nemôže byť ani právna námietka úplná. Poukázal na rozhodnutia ústavného súdu a najvyššieho súdu, ktoré súvisia s koncentráciou konania, povinnosťou dbať o včasné a efektívne uplatňovanie procesných práv stranami, ako aj na skutočnosť, že konaním súdov nedošlo ani k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP. Zdôraznil, že žalovaný

podstatne porušil zmluvu, čo tento v konaní vôbec nerozporoval. Ak žalovaný mal možnosť uplatňovať prostriedky procesnej obrany, ale ich nevyužil, nemohlo dôjsť k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Vyjadril sa aj k námietke žalovaného ohľadom neplatnosti odstúpenia od zmluvy a v tejto súvislosti zopakoval argumentáciu uvedenú vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného zo dňa 30.01.2015. Podstatným pre ustálenie platnosti odstúpenia je skutočnosť, že Fond pri odstúpení od zmluvy konal na základe splnomocnenia o delegovaní právomoci riadiaceho orgánu zo dňa 02.11.2007, priamo zo zmluvy vyplýva, že túto aj uzatvoril žalobca v zastúpení fondom, teda jeho právo od zmluvy odstúpiť je rovnako dané rozsahom uvedeného splnomocnenia. To, či je priamo v odstúpení od zmluvy uvedené, či odstúpil fond v mene alebo za žalobcu, je irelevantné. Fond mal splnomocnenie aj na odstúpenie od zmluvy, ako aj predchádzajúci súhlas na odstúpenie od žalobcu, pričom aj priamo z ustanovenia § 8 ods. 3 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva vyplýva, že na sprostredkovateľský orgán sa vzťahujú práva a povinnosti riadiaceho orgánu ustanovené týmto zákonom v rozsahu určenom v splnomocnení. Žalobca poukázal na to, že žalovaný napáda postup odvolacieho súdu uvedený v odôvodnení jeho rozsudku, avšak nenapáda samotné výroky rozsudku. Žalovaný ani nevysvetlil, ako mu údajne nesprávny postup odvolacieho súdu privedil pre neho nepriaznivé rozhodnutie v merite veci.

16. K replike žalobcu podal dupliku žalovaný, v ktorej zdôraznil, že prvoinštančný súd mal povinnosť vyhodnotiť dôkazy riadnym a preskúmateľným spôsobom, a to bez ohľadu na akúkoľvek argumentáciu strán konania. Podľa dovolateľa podstatnou skutkovou okolnosťou bolo doručenie odstúpenia od zmluvy a skutkovým tvrdením žalovaného by bolo výlučne popretie tohto doručenia. Keďže rozpor medzi stranami spočíva v interpretácii obsahu odstúpenia, ide o otázku právnu, nie skutkovú. Žalobca uplatnil v konaní nárok na zaplatenie sumy z titulu bezdôvodného obohatenia, pokiaľ by odstúpenie od zmluvy nebolo spôsobilé vyvolať sledované účinky, nevznikla by mu takáto povinnosť. Uviedol, že nespochybňuje, že medzi žalobcom a fondom existoval právny vzťah zastúpenia a fond vystupoval ako zástupca žalobcu, ani nespochybňuje, že fond bol v mene žalobcu oprávnený od zmluvy odstúpiť. Právny úkon každého subjektu je však potrebné posudzovať individuálne, osobitne je však potrebné rozlišovať a identifikovať, či daná osoba koná vo svojom mene alebo v mene iného subjektu. Podľa dovolateľa je preto nevyhnutné, aby príslušný právny úkon umožňoval danú identifikáciu. Žalovaný zastáva názor, že tak, ako je nevyhnutné venovať náležitú starostlivosť pri uzatváraní zmlúv, tak je potrebné vynaložiť rovnakú starostlivosť aj pri ich skončení. V odstúpení od zmluvy však o žalobcovi ako zmluvnej strane (poskytovateľovi) nie je žiadna zmienka, žalobca nie je označený ako poskytovateľ a jeho názov nie je uvedený ani pri podpise konajúcej osoby. Daný právny úkon tak nebol spôsobilý vyvolať účinky spôsobujúce zánik zmluvy, keďže nedošlo k prejavu vôle zmluvnej strany.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

18. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti.

19. Najvyšší súd v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne, a v záujme právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd vo veci konať a rozhodnúť o veci samej, čo platí pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázky posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

20. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

21. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho v súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Podľa ods. 2, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

23. Podľa dovolateľa je jeho dovolanie prípustné podľa § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces tým, že odvolací súd rozhodol arbitrárne a svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil. Zároveň prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

24. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou SR.

25. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k dovolateľom vymedzenému dôvodu zmätočnosti skutočne došlo.

26. Dovolateľ podstatnú časť argumentácie, ktorou odôvodnil zásah do svojho práva na spravodlivý súdny proces, videl v tom, že sa odvolací súd nedostatočne vysporiadal s ním vznesenou námietkou neplatnosti odstúpenia od zmluvy, spočívajúcej v neoprávnenosti subjektu, ktorý odstúpenie vyhotovil a zaslal žalovanému, k takémuto úkonu. Za odopretie práva na spravodlivý proces považoval dovolateľ aj arbitrárnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorá mala spočívať v tom, že sa odmietol zaoberať vznesenou otázkou a posúdil ju výlučne v intenciách úpravy podľa § 205a OSP ako novotu, ktorá mohla, a teda aj mala, byť vznesená žalovaným najneskôr do vyhlásenia dokazovania súdom prvej inštancie za skončené. Za nesprávny považoval postup odvolacieho súdu aj z dôvodu, že postupoval podľa predmetného procesného ustanovenia, hoci odvolateľ sa prieskumu podľa tohto ustanovenia nedovoľával, a teda podľa jeho názoru odvolací súd preskúmal odvolanie nad rámec odvolacích námietok, formulovaných výlučne odkazom na ust. § 205 ods. 2 OSP.

27. Tu odvolací súd uvádza, že vyššie naznačená úvaha dovolateľa vyplýva zo zrejme nepochopenia inštitútu novoty vnesenej do Občianskeho súdneho poriadku ustanovením § 205a OSP, aplikovaného na daný právny vzťah ako v danom čase platného a účinného procesného predpisu. Ešte prísnejšie je tento princíp aplikovaný v § 366 CSP v kontexte s úpravou obsiahnutou v § 149 v spojení s § 152 CSP, ktorý výslovne aj hmotnoprávnu námietku radí medzi prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, ktorými sú výslovne najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky.

28. Nemožno akceptovať ani tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd nesprávne citované ustanovenie aplikoval nad rámec odvolacích dôvodov špecifikovaných odvolateľom výlučne v rámci dôvodov vymedzených v § 205 ods. 2 OSP. Odvolací súd postupuje podľa ust. § 205a striktno ex lege, keďže je to postup vymedzujúci limity možného preskúmania odvolaním napadnutého rozhodnutia bez povinnosti či možnosti účastníka takýto postup ovplyvniť vlastným konaním, či už v rámci procesného útoku alebo obrany.

29. Systém neúplnej apelácie (zavedený pôvodne do OSP zákonom č. 501/2001 Z. z. s účinnosťou od 1.1.2002), ktorou je ovládané odvolacie konanie v sporových veciach, predpokladá, že skutková stránka veci sa objasní na súde prvej inštancie. Strana sporu musí predložiť alebo označiť všetky dôkazy, ktorými preukazuje svoje tvrdenia (akékoľvek tvrdenia, bez rozlišovania k akým procesným účinkom tieto majú viesť), pred súdom prvej inštancie najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie. Súd v odvolacom konaní nemôže na dôkazy predložené alebo označené neskôr prihliadnuť, len celkom výnimočne ich možno použiť za podmienok uvedených ust. § 205a OSP. Zákon súčasne tieto procesné následky viaže na vedomosť strany a ukladá súdu, aby každému účastníkovi, poskytol príslušné poučenie (hoci nedostatok poučenia dovolateľ netvrdil, dovolací súd len pre jednoznačnosť správneho procesného postupu súdov nižšej inštancie uvádza, že takéto poučenie bolo stranám dané už v poučení spojenom s predvolaním na prvé pojednávanie vo veci na č. l. 79 spisu). Poučenie súdu má rozhodujúci vplyv na možnosť napadnúť rozhodnutie opravným prostriedkom, pretože výrazne obmedzuje účastníka v možnosti predkladať a navrhovať dôkazy v ďalšom konaní.

30. Teória procesného práva podmieňuje úspech účastníka konania v spore unesením dvoch bremien, jednak bremena tvrdiť určité skutočnosti (bremeno tvrdenia), ktoré môžu privodiť jeho úspech v spore, a jednak bremena tieto skutočnosti preukázať (dôkazné bremeno). Základnou normou upravujúcou bremeno tvrdenia a preukazovania bol (do 30. júna 2016) § 120 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Ak ide o skutočnosť rozhodnú podľa hmotného práva, potom neunesenie bremena tvrdenia o tejto skutočnosti bude mať pre účastníka konania väčšinou za následok pre neho nepriaznivé rozhodnutie. Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno vystihuje aktuálnu skutkovú a dôkaznú situáciu konania. V priebehu sporu sa môže meniť, teda môže dochádzať k jeho prerozdeleniu medzi účastníkmi konania. Striktné rozlišovanie toho, či ide o námietku hmotnoprávnu alebo procesnoprávnu, a aké účinky má jej vznesenie v ktoromkoľvek štádiu konania, nie je vždy možné. V riešenej situácii nebolo podstatné kategorizovať takto vznesenú námietku, ale správne posúdiť, či takáto námietka, resp. tvrdenie o ne/existencii určitej skutočnosti, môže byť predmetom preskúmania odvolacím súdom, hoci účastník mohol takéto tvrdenie vzniesť do rozhodnutia súdu prvej inštancie, čo však neučinil. Aj v situácii, kedy už súdy riešili vznesenie námietky premĺčania, na ktorú dovolateľ poukazuje v súvislosti s tvrdeným judikatórnym odklonom ako na analogickú situáciu, vždy základom možného prihliadnutia na takúto námietku bolo to, že jej relevancia mohla byť posúdená na základe už vykonaných alebo označených dôkazov pred súdom prvej inštancie. Dovolateľ túto časť konštrukcie systému neúplnej apelácie opomína, ako aj opomína to, že bez vykonania ďalšieho dokazovania by nebolo možné ustáliť oprávnenosť takto vznesenej námietky.

31. Dovolací súd prihliada aj na povinnosť súdu ex offio skúmať absolútnu neplatnosť úkonu, čo v konečnom dôsledku je vlastne základom argumentácie dovolateľa. Tu však dovolací súd pripomína, že na absolútnu neplatnosť úkonu súd prihliada vždy len cez vedomosť o skutočnosti jemu známej z vykonaného dokazovania, nehľadá absolútnu neplatnosť nad rámec tvrdení strán, nie je jeho úlohou vlastnými úvahami nahradiť vôľu strán, pokiaľ určité skutočnosti sami nerozporujú (pokiaľ, prirodzene, nejde napr. o zjavný postup zodpovedajúci obchádzaniu zákona alebo neplatnosť, ktorá je zjavná prima facie). Tu tvrdená neplatnosť má spočívať v nedostatku formulácie úkonu odstúpenia, kedy podľa dovolateľa je identifikácia osoby označenej ako osoba oprávnená od zmluvy odstúpiť zmätočná, teda u žalovaného ako povinného evokuje nedostatok jej oprávnenia k takémuto úkonu. Ide teda o interpretačnú otázku, ktorá však nebola medzi účastníkmi sporná po celý čas prebiehajúceho prvoinštančného konania, a až v odvolacom konaní si ako procesnú obranu žalovaný zvolil takýto prostriedok - tvrdenie, že od zmluvy odstúpila neoprávnená osoba. Aj také tvrdenie je však skutočnosťou, zakladajúcou povinnosť jej osvedčenia dokazovaním, zapadá teda do kontextu povinnosti odvolacieho súdu aplikovať

ustanovenie § 205a OSP a na takúto námietku v odvolacom konaní už neprihliadať.

32. Odvolací súd nemôže prehodnotením dokazovania, ktoré vykonal súd prvej inštancie, odlišne posúdiť skutkový stav prejednávanej veci. Táto zásada vyplýva z princípu neúplnej apelácie. Výnimkou sú prípady, v ktorých odvolací súd dokazovanie zopakuje alebo doplní, vždy však pri striktnom dodržaní prioritného podrobenia navrhovaných dôkazov podmienkam formulovaným v ustanovení § 205a OSP (§ 366 CSP). Ak je odvolací súd toho názoru, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám. Odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých stranou, ak ich nevykonal súd prvej inštancie, hoci ich strana navrhla, ako aj doplniť dokazovanie za podmienok uvedených v citovanom ustanovení. Právo tzv. novôt v odvolacom konaní je v systéme neúplnej apelácie nastavené reštriktívne ako výnimka z pravidla, že v odvolacom konaní spravidla nie sú prípustné tie prostriedky procesného útoku alebo obrany, ktoré neboli procesnou stranou uplatnené pred súdom prvej inštancie (obdobne viď závery formulované v uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 10/2017).

33. K namietanej arbitrárnosti rozhodnutia z dôvodu, že odvolací súd sa námietkou neplatnosti odstúpenia nezaoberal, dovolací súd poukazuje na Nález Ústavného súdu SR II. ÚS 78/95 zo dňa 16. marca 2005 z ktorého vyplýva, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument, ale iba len na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré preskúmava v odvolacom konaní. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu v občianskom súdnom konaní podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je právo na odôvodnenie, ktorého štruktúra je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 OSP (od 1. júla 2016 § 220 ods. 2 CSP - pozn. dovolacieho súdu).

34. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súd dospel, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

35. K námietke nepreskúmateľnosti súdnych rozhodnutí dovolací súd odkazuje aj na závery zjednocujúceho stanoviska, ktoré prijalo občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dňa 3.12.2015 pod R 2/2016, podľa ktorého: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

36. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

37. Dovolací súd konštatuje, že potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie) spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí. Rozhodnutie obsahuje zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, pričom odvolací súd sa náležitým

spôsobom zaoberal aj odvolacou argumentáciou žalovaného. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil a nevybočil nimi z rámca relevantnej právnej úpravy a jej ústavno - konformnej interpretácie, rešpektujúc zákonné princípy neúplnej apelácie formulované ustanovením § 205a OSP.

38. V súvislosti s uplatnenými dôvodmi prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 CSP dovolací súd uvádza, že pre úspešnosť dovolania pre riešenie právnej otázky podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/, b/ alebo c/ CSP, musí dovolateľ vymedziť dovolací dôvod spôsobom upraveným v ust. § 432 ods. 1 a 2 CSP, teda tak, že uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

39. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

40. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/, b/ alebo c/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 222/2009 z 26. februára 2010).

41. Z uvedeného vyplýva rozsah i obsah dôvodov, ktoré musí dovolateľ uplatniť. Nesprávne právne posúdenie pritom môže byť dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok napadnutého rozhodnutia. Ak bude dovolateľ tvrdiť, že súdy z vykonaného dokazovania nezistili správne skutkový stav a nesprávne vec preto právne posúdili, a to vo vzťahu k riešeniu niektorej právnej otázky, nepôjde o dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci, ale o napadnutie rozhodnutia odvolacieho súdu pre nedostatočné zistenie skutkového stavu. Predložením vlastnej verzie skutkového stavu, ktorý považoval za dôležitý pre rozhodnutie, dovolateľ nesmeruje proti právnemu posúdeniu veci, ale proti skutkovým zisteniam. Nemôže byť v tomto smere postačujúce, nakoľko je dovolací súd viazaný obsahovým vymedzením dovolacieho dôvodu, aby namietané nesprávne právne posúdenie veci bolo uvedené len odkazom na zákonné ustanovenie, ale je potrebné, aby dovolateľ konkrétne uviedol právnu otázku a uviedol, prečo zaujal odvolací súd nesprávny názor na jej riešenie (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J. Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, 1409 s.).

42. Uvedené kritériá pre prípustnosť dovolania z dôvodu podľa ust. § 421 ods. 1 v spojení s ust. § 432 ods. 1 a 2 CSP dovolanie podané žalovaným nespĺňa.

43. Dovolateľ je povinný pre naplnenie predpokladov prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 dostatočne vymedziť tak, ako to predpokladá ust. § 432, právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uviesť, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

44. Vádu podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/ CSP videl dovolateľ v odklone odvolacieho súdu od rozhodnutí dovolacieho súdu posudzujúcich charakter námietky premlčania, kde podľa dovolateľa

námietka premlčania má totožný charakter s ním vznesenou námietkou neplatnosti odstúpenia od zmluvy neoprávnenou osobou.

45. Dovolací súd v súvislosti s dovolateľom formulovanou otázkou, ktorá má naplniť dovolacie dôvody formulované v ust. § 421 ods. 1 CSP, zdôrazňuje, že prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je striktne limitovaná tým, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia určitej, dovolateľom formulovanej právnej otázky. Touto otázkou je podľa dovolateľa posúdenie charakteru vznesenej námietky neplatnosti odstúpenia od zmluvy, pričom dovolateľ túto skutočnosť považuje za právnu námietku, odvolací súd ju však vyhodnotil ako námietku skutkovú, zakladajúcu obmedzený odvolací prieskum v intenciách ustanovenia § 205a OSP.

46. Právne úkony spôsobujúce zmenu, zánik či oslabenie práva protistrany sú (najmä) námietka premlčania (§ 100 odst. 1 OZ a §388 ods. 1 ObZ), námietka relatívnej neplatnosti právneho úkonu (§40a OZ a §267 ods. 1 ObZ) a námietka započítania (§580 OZ). Hmotnoprávna námietka je vždy adresovaný právny úkon. Na zavýšenie procesu vzniku adresovaného právneho úkonu sa vyžaduje, aby prejav vôle došiel adresátovi. Adresátom je subjekt určený hmotným právom. Je ním protistrana (nie súd). Ak je hmotnoprávna námietka urobená prostredníctvom súdu (vo forme podania), má sa zato, že prejav vôle došiel do sféry vôle adresáta (protistrany) okamihom, keď sa o ňom protistrana v konaní dozvedela (§ 124 ods. 2 CSP). Týmto okamihom nastávajú hmotnoprávne účinky zmeny, zániku alebo oslabenia práva protistrany.

47. Hmotnoprávna námietka smeruje proti dôvodne uplatnenému nároku, resp. voči dôvodne uplatnenému procesnému útoku, či procesnej obrane (ibaže je uplatnená in eventum). Strana sporu, ktorá vznáša takúto námietku, uznáva skutkový a právny dôvod nároku protistrany. Napríklad, ak žalovaný vznesie námietku započítania, považuje žalovanú pohľadávku za existujúcu, teda za spôsobilú, aby voči nej bolo započítané. Úloha súdu sa tým mení, keďže spornou už nie je žalovaná pohľadávka, ale pohľadávka, ktorou sa započítava. Súd musí posúdiť skutkovú a právnu dôvodnosť pohľadávky, ktorou sa započítava (Števcěk, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 575).

48. Najvyšší súd už vo svojom rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 120/2009 výslovne uvádza, že skutočnosťami a dôkazmi v zmysle ustanovení § 120 ods. 4 a § 205a OSP sú také skutočnosti a dôkazy, ktoré sa týkajú skutkových tvrdení alebo použiť sa majúceho práva, ktoré sú významné pre rozhodnutie veci, teda také skutočnosti a dôkazy, ktorými účastník realizuje svoju povinnosť podľa § 101 ods. 1 OSP (prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíše všetky potrebné skutočnosti a označí dôkazné prostriedky). Podstatou tejto povinnosti je tvrdenie skutočností rozhodujúcich z hľadiska veci samej. Žalovaný má povinnosť tvrdiť skutočnosti, ktoré vo svojej podstate znamenajú, že právo (nárok) nevzniklo, zaniklo, zmenilo sa, prípade je tu iná prekážka pre jeho súdne uplatnenie.

49. Podľa dovolateľa skutočnosťou alebo dôkazom v zmysle § 120 ods. 4 OSP a § 205a OSP nie je námietka premlčania práva, a dovodzuje, že rovnaká právna konštrukcia je aplikovateľná aj na ním vznesenú námietku neplatnosti odstúpenia od zmluvy.

50. Premlčanie sa definuje ako uplynutie času stanoveného v zákone na vykonanie práva, ktorý uplynul bez toho, že by právo bolo bývalo vykonané, v dôsledku čoho povinný subjekt môže čeliť súdnemu uplatneniu práva námietkou premlčania. Hlavným, ba rozhodujúcim následkom premlčania, je vznik práva na námietku premlčania pre povinný subjekt, ktorý ju môže ale nemusí uplatniť.

51. Námietka premlčania práva je námietkou právnou a neuplatňuje sa ňou taká skutočnosť, ktorú je účastník povinný tvrdiť v zmysle § 101 ods. 1 OSP najneskôr do vyhlásenia uznesenia súdu prvého stupňa, ktorým sa končí dokazovanie a vo veciach, v ktorých sa nenariaďuje pojednávanie, najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej. Zo žiadneho ustanovenia práva hmotného alebo procesného nevyplýva, že by žalovaný musel uplatniť námietku premlčania v určitom štádiu konania; z povahy námietky premlčania vymedzenej hmotným právom (§ 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka) vyplýva, že

ju môže povinný subjekt uplatniť v ktoromkoľvek štádiu konania až do právoplatného skončenia veci (podobne napr. Peter Vojčík a kolektív: Občiansky zákonník, stručný komentár, Bratislava, IURA EDITION, s. r. o., 2008, str. 201).

52. Tvrdenie, že odstúpenie bolo vykonané spôsobom rozporným so zmluvou, resp. subjektom, ktorý podľa zmluvy alebo nedostatkom iných oprávnení (nedostatkom plnej moci a pod.), je námietkou obdobnou námietke premlčania, však nemá oporu vo vyššie uvedenej charakteristike procesných námietok súvisiacich s oslabením práva uplatneného v konaní. Spája sa povinnosťou o tomto tvrdení predložiť dôkaz, či aspoň navrhnúť ho už v základnom konaní, keďže druhá strana vždy môže s týmto tvrdením bojovať predložením ďalších dôkazov.

53. Vo veci prejednávanej však ide špecifickú situáciu, kedy tvrdený závažný nesprávny procesný postup súdov nižšej inštancie, naplňajúci znaky zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP, mal byť zapríčinený tým, že tieto nerešpektovali ustálenú procesnú judikatúru súvisiacu s očakávaným postupom súdu pri posudzovaní charakteru procesnej námietky, kedy súčasťou posudzovania povahy tvrdených dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP je aj súlad procesného postupu súdov s ustálenou rozhodovacou praxou ako najvyššieho súdu, tak posúdením tohto postupu cez prizmu ústavnoprávnej konformity formulovanej nálezmi ústavného súdu tak, aby bola aj v tomto prípade zabezpečená právna istota a legitímne očakávania strany pri procesnom postupe súdu.

54. Pre vyhodnotenie charakteru námietky úkonu posudzovaného v prejednávanej veci buď ako hmotnoprávnej námietky charakteru procesnej obrany, alebo ako skutočností majúcej charakter protidôkazu slúžiaceho k vyvráteniu už predložených tvrdení vznesených žalobcom (o platnosti odstúpenia - keďže žalobca tvrdí, že odstúpenie je platné, pretože právo uplatňuje v konaní vychádzajúc z existencie takejto skutočnosti), dovolací súd poukazuje na závery formulované v odbornej literatúre. Podľa Macuru protidôkaz nie je možné stotožňovať s dokázaním námietky. Účelom protidôkazu je oslabenie hlavného dôkazu, prípadne jeho vyvrátenie. Protidôkaz má teda spochybníť pravdivosť tvrdenia žalobcu o skutočnostiach, na ktorých zakladá uplatňovaný nárok alebo právo. Naproti tomu procesná obrana žalovaného, založená na určitej námietke, nepopiera správnosť tvrdení žalobcu a nesmeruje k ich vyvráteniu ani spochybneniu. Naopak, skutočnosti tvrdené žalobcom uznáva, ale dopĺňa skutkový stav ďalšími skutočnosťami, v dôsledku ktorých neskôr zaniklo tvrdené právo žalobcu, poprípade v dôsledku ktorého toto právo vôbec nemohlo vzniknúť. Žalovaný, samozrejme, musí svoje uvedené tvrdenia tiež dokázať. Znáša teda bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno. Z tohto dôvodu môže byť jeho obrana úspešná len vtedy, ak sa mu podarí podať dôkaz, a nie len protidôkaz. Musí dokázať svoje vlastné tvrdenia, a nie len spochybnovať tvrdenia žalobcu. Uplatnením námietky sa žalovaný stáva z dôkazného hľadiska akoby žalobcom v oblasti svojich tvrdení, na ktorých námietku zakladá (Macur, J.: Delenie dôkazného bremena v civilnom súdnom konaní. Masarykova univerzita, Brno 1996, s. 10). K uvedenému dovolací súd uvádza, že tu dovolateľ žiaden dôkaz nepredkladá, keďže tvrdí negatívnu skutočnosť (neexistenciu oprávnenia určitého subjektu od zmluvy odstúpiť), z charakteru takéhoto tvrdenia je však zjavné, že rešpektovaním princípu rovnosti zbraní tým vyvoláva novú procesnú situáciu, vyžadujúcu nové dokazovanie, keď žalobca skutočne k odvolaniu priložil dôkazy majúce tvrdenie žalovaného vyvrátiť. Je teda zjavné, že tvrdením žalovaného išlo o neprípustnú novotu v odvolacom konaní a odvolací súd správne na ňu vo svojom rozhodnutí reagoval.

55. Za relevantné vymedzenie dovolacieho dôvodu v súlade s ust. § 432 ods. 1 a 2 CSP nemožno považovať argumenty žalovaného v dovolaní, z ktorých je zrejmá v zásade len jeho nespokojnosť s vyvedením iných skutkových zistení a záverov, než ním predkladaných v konaní pri ustálení povinnosti vrátiť plnenie poskytnuté žalobcom po jeho odstúpení od zmluvy z dôvodu jej podstatného porušenia. Výklad úkonu odstúpenia, ako aj naplnenie predpokladov jeho platnosti, predstavoval zisťovanie obsahu úkonu ako súčasť skutkového stavu veci. Odvolací súd tak povahu tohto procesného úkonu - obrany, vyhodnotil ako obranu neprípustnú v odvolacom konaní ako novotu. Odkaz na judikatúru súvisiacu s námietkou premlčania tak v kontexte uvedeného nemožno považovať za judikatúru týkajúcu sa právnej otázky, od vyriešenia ktorej napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo. Námietka premlčania a jej povaha v konaní nie je ani analogicky použiteľná na situáciu riešenú vo veci prejednávanej a dovolanie

dovolateľa tak v časti tvrdeného judikatórneho odklonu nespĺňa predpoklady vyžadované zákonom.

56. Vzhľadom na vyššie uvedené, dospel dovolací súd k záveru, že v podmienkach danej veci k naplneniu tvrdeného dôvodu prípustnosti dovolania ani podľa ust. § 420 písm. f/ CSP, ani podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, nedošlo. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného odmietol ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

57. Vzhľadom na prijatý záver o neprípustnosti dovolania a jeho odmietnutie dovolací súd nemal priestor pre zaobranie sa návrhom žalovaného na odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 444 CSP).

58. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP; § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

59. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.